

NATALI KOKS

NE SAMO
ZA BOŽIĆ

Prevela
Tatjana Milosavljević

■ Laguna ■

Naslov originala

Natalie Cox

NOT JUST FOR CHRISTMAS

Copyright © Natalie Cox 2021

First published in Great Britain in 2021 by Orion Books

Translation copyright © 2022 za srpsko izdanje, LAGUNA

Ova knjiga je posvećena uspomeni na čokoladnu labradorku Tali, moju vernu saputnicu i pseću muziku u proteklih petnaest godina, kao i Grejs, štenetu danske doge koje me u podjednako meri izluđuje i inspiriše.

Prvo poglavlje

T. S. Eliot nije bio u pravu. Najokrutniji mesec je decembar. Jer ako te neobuzdana komercijalizacija Božića ne ubije u pojam, sumorno londonsko vreme sigurno hoće. Jutros, na putu do posla, dok je pljuštalo kao iz kabla, umesto da odgovaram na mejlove kao što je trebalo, zabavila sam se razmišljanjem o svemu što ne valja u vezi sa prazničnom sezonom. I gotovo bez imalo truda sastavila sam spisak od *Deset stvari koje mrzim u vezi s Božićem*:

- 1) Fraza *Srećni praznici!*, namenjena kao pozdrav, ali više liči na naređenje – koje me odmah navodi na neposlušnost.
- 2) Isto važi i za želje i pozdrave na stranim jezicima: *Feliz Navidad, Joyeux Noel, God jul*. Ako ih ne želim na svom jeziku, ne želim ih, vala, ni na francuskom, španskom ili nekom trećem.
- 3) Kancelarijske božićne zabave, koje su zapravo samo bedan izgovor za oženjene i udate kolege i kolegince da previše popiju i ponašaju se preslobodno jedni s drugima. (Sem ako je reč o Šonu iz finansija, koji sme da bude preslobodan sa mnom kad god poželi.)

- 4) Pijani veseljaci u podzemnoj, to jest podbuo tip s papirnom krunom na glavi koji je sinoć zaspao na mestu do mene na Severnoj liniji i izbalavio mi kaput. Da budem iskrena, moja kasnonoćna izvedba šlagera *Santa Baby* na Jubilejskoj liniji jeste privukla neke ogorčene poglede. Međutim, društvo me je podsticalo. Koje je bilo još pijanije od mene.
- 5) Glupavo veliki koturovi čedra umesto prave hrane na žurkama. Koliko god volim sir, ipak ne mogu bez kiflica s mlevenim mesom.
- 6) Kuvano vino: zašto se svi toliko oduševljaju jeftinim bugarskim crnim vinom prokuvanim s ogromnim količinama šećera i začina? Pogotovo pošto garantuje težak mamurluk sutra ujutru. Koji me upravo muči.
- 7) Čokoladni adventski kalendar. Pomahnitali marketing, ništa više. Smaži prvog decembra čokoladu od trista grama i gotova priča.
- 8) Praznične dekoracije sa *Diznijevim* likovima, pogotovo one u Oksford stritu. Kada je reč o Holivudu za Božić, trebalo bi da se ugledamo na Nensi Regan i *naprosto kažemo ne*.
- 9) Čestitke sa fotografijama potomstva koje poput nagaznih mina vrebaju u mom poštanskom sandučetu podsećajući me da imam trideset jednu godinu a još se nisam razmnožila.
- 10) Patuljci. Naporna sorta. Manje-više svi redom.

U duhu pravičnosti, odlučim da sastavim i konkurentski spisak svega što *volim* u vezi s praznicima:

- 1) Pitice sa suvim voćem.

- 2) Prave božićne jelke (koje fino mirišu i koje će svojim doprinosom globalnom otopljavanju prouzrokovati neizrecive jade budućim generacijama).
- 3) Slobodni dani.

Deset prema tri očigledno nije baš povoljna razmera, pa pretpostavljam da ću morati da poradim na drugom spisku. Ali sada, dok sam laktovima krčila sebi put kroz Oksford strit, imala sam teškoća da razumem draži praznika. Božić je danas tek malo više od parodije samog sebe: „crni petak“ i božićni specijal serijala *Top Gear* odavno su pregazili i poslednje ostatke viktorijanskog šarma. U Bond stritu sam bila primorana da se ramenima probijem kroz čopor ushićenih japanskih turista koji su fotografisali narandžastu neonsku jelku (šta bi sa srebrnom i zlatnom?). Potom sam zaobišla punačku stariju ženu sa šljokičastom trakom za jelku oko vrata, koja mi je, poput razgoropađenog milosrdnog anđela, agresivno zazveckala pred nosom limenkom za skupljanje priloga. Nije da ne verujem u velikodušnost u danima Božića, ali da budem iskrena, ne mislim da je Hrist zaista imao na umu skloništa za islužene magarce kao korisnike tog silnog milosrđa. Sve i ako *jesu* prisustvovali njegovom rođenju.

Požurila sam niz ulicu i stigla do svog omiljenog italijanskog kafea, i s olakšanjem gurnula ulazna vrata. Unutra su se ljudi grejali nad šoljama kapučina, dok su im prepune torbe za kupovinu čučale pokraj nogu poput vernih španijela. Na drugom kraju prostorije ugledala sam svoju prijateljicu Šan, zarumenjenih obraza i pepeljastoplave kose pokupljene u čupavu gužvu na temenu. Provukla sam se između stolova i skljkala se na stolicu preko puta nje. „Jooj“, rekla sam s osmehom. „Sredila si kosu meni za ljubav.“

„Pa sad nek neko kaže da se ne trudim“, odvrtila je Šan potapšavši zamršenu masu. Kao i uvek, mada nije pravila ni najmanje ustupke ženstvenosti, Šan je bila prava, jedinstvena žena od glave do pete. „Izvoli.“ Doturila mi je svoju šolju kakaoa i otpila sam okrepljujući gutljaj.

„Hoće li više ta nova godina“, rekla sam. „Tek je druga nedelja decembra, a meni se Božić već smučio.“

„Srećni praznici i tebi.“

„Dužna sam da te upozorim da nisam naročito svečarski raspoložena.“

„Je l' to trebalo da bude nekakav spojler?“ Podigla je obrvu.

Najednom sam se prignula prema njoj i podozrivo se zagledala u njenu odeću. „Molim te, reci da to nije božićni džemper!“

Šan je raskopčala kaput i gordo otkrila jarkocrveni džemper s irvasovom glavom na grudima. Na vrhu svakog paroška visili su praporci. „Oven ga je izabrao“, ona će ponosno.

„Otkad to primaš modne savete od trogodišnjeg deteta?“

„Ima iznenađujuće dobar ukus. Pre neki dan me je odgovorio od kupovine jednodelne pižame od ljubičastog somota, koja bi stvarno bila totalni promašaj.“

„A ti pravi praporci?“

U znak odgovora poskočila je gore-dole na svojoj stolici i začulo se zvoncanje praporaca. Odmahnula sam glavom.

„Nemoj da si takav namćor“, rekla je. „Ja volim Božić.“

„A ja ne. Ove godine se isključujem iz tog programa. Zato ne očekuj nikakav poklon.“

„Ne možeš da se isključiš iz Božića.“

„Samo me gledaj.“

Šan je podozrivo suzila pogled. „Otkud sad to?“

„Prestonički radio“, odvrtila sam. „Jutros sam se probudila uz zvuk matorih rokera koji su očajnički pokušavali da spasu svoju karijeru nagovarajući me po ko zna koji put da pomognem gladnima u svetu. Dosad bi trebalo da znaju da nemam ni za sebe.“

„Ne verujem ti.“

„Ali istina je.“ Slegla sam ramenima. „Nikad nisam bila neki naročiti fan praznika. I tako ne samo da sam ove godine Skrudž nego sam i friško ostavljeni Skrudž. Zato sam odlučila da ugodim svom unutrašnjem partibrejkeru.“

„A tvoja mama? Sigurno računa na tebe da pevaš božićne pesme u Nojevoj barci?“

Moja cenjena majka i njen peti muž Riči su pre nekoliko godina prodali kuću i prešli da žive na brodu ukotvljenom u Maloj Veneciji, koji je Šan odmah prozvala Nojevom barcom. Kad god im popucaju cevi, što se na brodu dešavalo često, pogotovo zimi, oni se evakuišu kod mene. Srećom, ove godine su odlučili da brod izvuku na suvi dok, a da zimu provedu u toplijim krajevima.

Odmahnula sam glavom. „Ne i ove godine. Zbrisali su u Melburn, u posetu mom polubratu i njegovim klincima.“

„U tom slučaju bi svakako trebalo da dođeš kod nas za praznik.“

„Ne, hvala.“

„Zašto ne? Biće nam super! Možeš da guraš nadev od mlevenog mesa ćurki u dupe, dok ja nalivam svoje stare tetke prošekom sve dok se ne sruče na kauč potpuno omamljene.“

„Gura se u šupljinu ispod vrata.“

„Šta?“

„Nadev za ćurku.“

Šan se namrštila. „Znala sam to“, rekla je.

„Zvuči primamljivo, stvarno, ali svejedno, preskočiću.“

„Slušaj, Čarli. Nema šanse da dozvolim da praznike provedeš cmizdreći zbog Onoga Čije Ime Se Ne Pominje.“

„Lajonel. Zove se Lajonel. I ne cmizdrim.“

„Odlično. Zato što taj to i ne zaslužuje.“

„Ali ipak neću doći kod tebe za Božić.“

Prošla je skoro cela pauza za ručak dok nisam ubedila Šan da sam mrtva ozbiljna. Zapravo, nisam imala nameru da provedem praznike *ni sa kim*. Planirala sam da se zatvorim u svoj stan u Nanhedu sa šestopakom šardonea i odgledam maraton crnobelih filmova Odri Hepbern. Lajonel je oduvek mrzeo da gleda filmove na televizoru i zato sam sada, kad se iselio, uživala u mogućnosti da ugodim sebi. Isto tako, nameravala sam da se ožderem gumenim bombonama, picom s incunima i čipsom s ukusom roštilja, to jest svime što je takođe mrzeo. Štaviše, sada sam shvatila da sam se, za četiri godine koliko smo živeli zajedno, odrekla ogromnih delova sebe: čitanja u krevetu (smetalo mu je svetlo); ukrštenih reči (bile su mu dosadne); konzervi pileće supe s rezancima (proglasio ih je punim aditiva); i pevanja pod tušem (Lajonel je bio prvi koji mi je rekao da nemam nimalo sluha). Samački život ima tako mnogo dobrih strana, rekla sam Šan: više prostora u garderoberu, manje prljavih sudova i slobodu da za spavanje obučem šta mi je volja.

Naposletku sam uspela da ubedim Šan da sam *dobro*, ali kad sam se uveče vratila u svoj stan, osetila sam kako mi se prikrada dobro poznati crvuljak sumnje. Istina je glasila da se moj naizgled stabilan život u trenutku samo prevrnuo i potonuo kao *Titanik*, i da sam se još batrgala pokušavajući da shvatim šta se dogodilo. Bizarno, ali do mog raskida s

Lajonelom došlo je zbog anonimnog imejla. Možda nikad ne bih ni kliknula na prilog da mi pogled nije privukao natpis: *Slika govori hiljadu reči*. Što je bilo potpuno tačno: fotografija Lajonela usred seksa s putenom brinetom izgledala je potpuno legitimna, njegova kosa potamnela od znoja, njene grudi izbačene u stranu poput loše naduvanih balona.

Kad sam mu je te večeri pokazala, Lajonel je priznao da već više od godinu dana spava sa svojom ličnom trenerkom. Veze, objašnjavao mi je usrdno, nisu predviđene da traju. One su slabашne, prolazne ideje koje počivaju na očekivanjima društva i prevaziđenoj instituciji braka. Zagledao je po kuhinji i pogled mu je pao na električni čajnik, i podigao ga je kao da hoće da istakne njegov značaj. To što nam se dogodilo bilo je neizbežno, rekao je; veze isprva teku glatko, potom s vremenom propadaju, sve dok se na kraju ne oštete toliko da moraš da ih zameniш. Poput električnog čajnika.

Znači, bila sam zamenjena novijim uređajem. U prvi mah bila sam skrhana. Zbunjeno sam primetila da moja zamena nije ni vitka ni lepa kao što bih očekivala, i nisam imala pojma da li bi zbog toga trebalo da odahnem ili da budem besna. Lajonel i ja smo četiri godine bili zajedno. A prvih godina bila sam luda za njim; i ne samo to, bili smo ljudi jedno za drugim. Ali naša veza se s vremenom polako kvarila, i premda četiri godine nisu bile večnost, brzo sam izračunala da su odnele 1,2 milijarde sekundi mog života. Lajonel mi ih je ukrao – ili sam mu ih poklonila. Kako god bilo, nisam ih mogla dobiti natrag. Više od milijardu sekundi mene zauvek je nestalo. I morala sam da izvučem maksimum od onoga što mi je ostalo.

One večeri kad me je Lajonel ostavio, bilo je potrebno svega nekoliko sati (desetak hiljada sekundi) da moj bol ustupi mesto besu. Posle nekoliko dana, međutim, čak je i on

izbledeo u pomirenost sa sudbinom. Palo mi je na pamet kako je Lajonel možda bio u pravu, te kako može biti da je ljubavna veza stvarno savremena bajka. Moguće je da je smućkana od nekoliko osnovnih sastojaka, tako da zadovolji naše čežnje, i da je sama ljubav *uistinu* podložna kvarovima, baš poput tostera. Što sam više razmišljala o tome, sve sam više preispitivala da li je ono što sam osećala prema Lajonelu zaista *bila* ljubav ili pak nešto sasvim drugo. U koji smo se osećaj uljuljkivali tolikih godina? Bliskosti? Zadovoljstva? Sigurnosti? Komfora? Možda svega odjednom? Da li je sve to zajedno sačinjavalo ljubav? Ili se naprosto svodilo na oportunistički?

S godinama sam imala prilike da vidim mnoge svoje drugarice kako tave u vezi u kojoj se ne osećaju dobro, s partnerom koji ne ispunjava njihova očekivanja. I može biti da sam nesvesno uradila isto. Zato sam odlučila da neću ponoviti tu grešku: radije ću biti sama nego da se zadovoljim lažnjakom. I kad sam te večeri, posle susreta sa Šan, otišla kući i uvukla se u krevet – u donjem delu trenerke, flanelskoj košulji i prevelikim čarapama – znala sam da će mi januar, uspeh li da preguram tih prvih nekoliko nedelja, otvoriti neke nove vidike. Ta pomisao mi se, poput lenje muve, još motala po glavi kad je u mom stanu odjeknula eksplozija.

Drugo poglavlje

Kako izgleda, imam *mного* sreće. Ili mi je barem tako narednog jutra rekla punačka Nigerijka, medicinska sestra u urgentnom centru, dok mi je pažljivo čistila rane jodom. Potres mozga, nagnječena rebra i mnoštvo oderotina na koži nisu bili ništa u poređenju s onim što je moglo da se desi kad je u stanu iznad mog eksplodirala plinska boca. Neko tamo gore me čuva, izjavila je navlačeći s iznenađujućom silovitošću zavesu oko mog kreveta.

Ugrizla sam se za jezik radije nego da joj odgovorim: moja definicija sreće nije obuhvatala kola hitne pomoći, lopate za vršenje nužde ni opasnu dugotrajnu izloženost smrtonosnim patogenima u vazduhu. Koliko sledećeg trenutka videla sam na drugom kraju sobe dvojicu bolničara kako vezuju za krevet nekog pijanca. Muškarac, čije lice nisam najbolje videla, bacakao se levo-desno i šutnuo noćni stočić s točkićima koji je zazveketao udarivši o zid, posle čega su mi ga nimalo ceremonijalno sklonili s vidika i tako me lišili jedine zabave. Medicinska sestra je otišla i s uzdahom sam ponovo spustila glavu na jastuk.

Neko je razapeo srebrnaste trake na plafonu, nalik na besciljne zmije od sjajne folije, i zalepio na zid poster u stilu pedesetih s likom Deda Mraza. Ali umesto da se smeje, retro Deda Mraz je imao grimasu na licu: zajapuren i mrgodan, izgledao je kao da čeka da ga smeste na kolica i odvezu na operaciju želuca. Prozor na drugom kraju sobe dičio se nekoliko papirnim pahuljicama zalepljenim na staklo, a u hodniku, na sestriškom pultu, stajala je naherena jelkica. Udruženi efekat sveg tog truda bio je gotovo tragično herojski. Podsticanje božićnog raspoloženja na odeljenju za pacijente s osnovnim zdravstvenim osiguranjem* bilo je takoreći nemoguća misija, ali bilo je lepo od njih što uopšte pokušavaju.

Slučaj je hteo da je eksplozija raznela plafon moje spavaće sobe i imala sam povrede od krhotina što su se razletele na sve strane. Otkinuto parče cevi zarilo mi se u jastuk promašivši mi čelo za samo nekoliko milimetara, ali zato se poveći komad plafona sručio *pravo* na mene i sada sam se osećala kao da sam progutala pun džak gipsa. U glavi mi je damaralo i imala sam osećaj kao da mi je ceo grudni koš prošao kroz mašinu za mlevenje mesa. Rano ujutru pokušala sam da pozovem oca i javim mu šta se desilo. Moj otac je, naime, već odavno bio roditelj kome sam se radije obraćala u teškim trenucima: premda ne preterano praktičan, uvek je bio saosećajan. Ali kad nije podigao slušalicu, poslala sam majci poruku s izveštajem o noćasnjim događajima, pažljivo sročeni tako da umanju njihovu ozbiljnost.

Trebalo je da dvaput razmislim pre no što sam to uradila; u roku od nekoliko minuta iz Melburna je stigao izbezumljen

* Osiguranje koje obuhvata samo osnovnu zdravstvenu zaštitu i najnužnije medicinske intervencije; sobe na tim odeljenjima imaju po dvadeset i više kreveta. Za sve više od toga potrebno je da osiguranik uplaćuje dodatni paket medicinskih usluga. (Prim. prev.)

telefonski poziv. U punom kriznom režimu, tražila je da odmah čuje pojedinosti o incidentu, imena specijalista koji me leče, moj broj telefona na poslu i tome slično. Tog časa osećala sam se previše loše da joj kažem da prikoči, ali sad mi je žao što nisam bila malo pribranija. Pogotovo zato što me je na kraju izgrdila zbog toga što živim u nedovoljno kvalitetnom stanu (donekle nepravedno, smatrala sam, s obzirom na njenu kućicu na vodi – da i ne pominjem to što je često navraćala kod mene da se istušira) i što nemam privatno zdravstveno osiguranje.

U torbici mi je uporno bruhalo. Izvadila sam telefon. „Zdravo, mama.“

„Kako si? Ima li nekih promena?“

„Dobro sam.“

„Ne vidiš dvostruko, ne osećaš mučninu?“

„Časna reč, imam nekoliko modrica i ogrebotina, ništa više. Za dan-dva ima da budem kô nova.“

„Daj, Čarli, ne pričaj gluposti. Očigledno si u šoku. Ne bi smela da budeš sama. Džez je već krenula za London. Odvešće te kod sebe u Devon.“

„Mama, ne mogu da odem u Devon! Moram da radim.“

„Ne moraš. Čula sam se s tvojim šefom i dao ti je slobodno do kraja nedelje.“

„*Pristao je da mi da slobodne dane?*“ Najiskrenije, zapljena sam; moj nepodnošljivi šef Karl je najbezosećajnije stvorenje na planeti, pogotovo kada je reč o bolesti. Moraš da dobiješ ebolu da bi ti priznao pravo na bolovanje.

„Pa, u prvi mah jeste malo prigovarao, ali podsetila sam ga na zakonske obaveze koje ima kao poslodavac.“

Blagi bože! Ima odmah da me proglašuje tehnološkim viškom! Pri pomisli da je moja majka telefonirala Karlu i očitala mu bukvicu o radničkim pravima, bol u glavi samo je

zadamarao još jače. Povrh toga, po hodnicima se još od juna govorkalo o restrukturiranju. Morala sam da se vratim na posao što pre, da ne bih ostala bez njega.

„A specijalista je rekao da još najmanje nedelju dana nema gledanja u monitor.“

„Mama, sigurna sam da je samo preterano oprezan.“

„Ne pričaj koješta. Potres mozga može da bude vrlo ozbiljan. Moraš da miruješ i oporaviš se, to je sada važnije od svega.“ Mojoj majci su krizne situacije bile hrana za dušu i u takvim trenucima je zvučala krajnje ushićeno. Svesna da je svaki protest uzaludan, samo sam uzdahnula.

„Šarlot, prijaće ti svež vazduh. A životinje će svakako imati lekovito dejstvo.“

Gospode. Potpuno sam zaboravila na pse. Džez, moja sestra od ujaka, vodila je luksuzni pansion za pse, neku vrstu raskošnog psećeg hotela. Zvao se *Kučević kutak*, a umesto u kavezima ili ograđenim prostorima, psi su boravili u zasebnim „apartmanima“. Tu su bili apartmani za pretplaćene članove, luksuzni apartmani, kao i „penthaus“ apartman veći od celog mog stana. Svaki je imao minijaturni krevet (sve s jorganom i jastucima) i prozor s pogledom na ostatak imanja. Postojao je čak i bazen za hidroterapiju, kao i šofer koji je odlazio po pse i vraćao ih kući. Moja majka je bila savršeno svesna da nisam ljubitelj pasa (po njenom mišljenju, eufemizam za „ljudski promašaj“), pa je ovaj njen poslednji komentar zvučao gotovo zlobno. I premda sam oduvek volela svoju sestru (i divila se njenom preduzetničkom duhu, i pored toga što je podrazumevao ulaganje bogatašima), pri pomisli da ću Božić provesti u *Kučevićem kutku*, okružena gomilom lajavih gojaznih terijera – umesto kod kuće, sklupčana na kauču u društvu svoje zavidne zbirke DVD-ja – dolazilo mi je da zaplačem.

Posle razgovora s majkom ležala sam u bolničkom krevetu razmišljajući o tome kako mi se život gotovo u trenutku potpuno raspao. Pre manje od dve nedelje bila sam srećno ušuškana u život sa dečkom (koji me je, doduše, varao), imala sam relativno dobro plaćen posao u IT sektoru (i odvratnog šefa) i živela sam u relativno jeftinom stanu (mada jedva pogodnom za život). Sada sam bila privremeno bez krova nad glavom, bez dečka, a po svoj prilici uskoro i bez posla. Kako se sve tako brzo izdešavalo? I čime sam to zaslužila? Nisam religiozna, ali oduvek sam naginjala pomalo budističkom pogledu na život, koji se u suštini može rezimirati kao filozofija *kako seješ, tako i žanješ*. Da nisam nesvesno sama navukla sve te nevolje sebi na vrat? Kopala sam po pamćenju razmišljajući o svojim postupcima proteklih meseci. Okej, jesam gundala na prošlonedeljnom sastanku osoblja, kad je Karl objavio da ćemo, usled rezanja režijskih troškova, ubuduće morati da delimo radne stolove. (Samo sam istakla da bi najduži staž trebalo da mi obezbedi makar jednu fioku samo za mene, na šta je večiti gnjavator Karl odvratio kako to zapravo znači da bi trebalo da predvodim svojim primerom.) Takođe, nisam bila naročito dobrog srca prema beskućniku koji me je pre neko veče zaskočio ispred *Teska*. Ali izronio je iz pomrčine i načisto me prestravio, i smatram kako takav pristup ne bi trebalo nagrađivati, zar ne? Mada je starac izgledao prilično bezazleno. Ako ponovo odem do supermarketa, možda ću ga ponovo zateći tamo? Ili je prekasno da se iskupim? I da li karma uopšte važi retroaktivno?

Potom mi je u misli došlo i ono što mi je Lajonel rekao one večeri kad mi je priznao. „Ponekad si tako površna, Čarli. Najiskrenije, mislio sam da ti verovatno i *nije stalo*“, rekao je. Bilo mi je stalo, ali možda ne iz pravih razloga. Jutro posle njegovog odlaska probudila sam se očekujući

gorčinu u duši, ali ono što me je mučilo bilo je mnogo bliže gorušici. Štaviše, gorela sam – ali od besa; bila sam besna na ljubav, na Lajonela, ali najviše na sebe, zato što sam dozvolila da mi se život izmakne pod nogama. Na kraju krajeva, i sama sam bila neverna – na izvestan način. Mehanički sam odrađivala sve što podrazumeva srećan život, ali nisam ga istinski živela.

Iznenada se pojavila medicinska sestra i razmakla zavesu. „Ajmo, buđenje“, gotovo se obrecnula. „Imaš posetiteljku.“ Koraknula je u stranu i ugledala sam iza nje Džez u izbledele zelenoj stepovanoj jakni i kačketu od vunenog štofa, od onih kakvi se najčešće viđaju na glavama velških uzgajivača ovaca. Smeđa kosa bila joj je pokupljena u dve simetrične grudve na levoj i desnoj strani glave, a guste obrve izvijene naviše, u toj meri da su gotovo nestajale pod kačketom.

Klimnula je glavom sestri dok je ova odlazila i onda prišla mom krevetu: „Ajoj“, saosećajno je izustila odmeravajući me od glave do pete.

Smeteno sam odmahнула rukom. „Hvala što si došla. Nisi morala, stvarno.“ U stvari, osetila sam olakšanje kad sam je ugledala i najednom sam joj bila neizmerno zahvalna što se dovezla čak ovamo.

Džez se osmehnula. „Mislila sam da tvoja keva preteruje. Ali moram da kažem da izgledaš kô da te poplava izbacila.“

„I meni je drago što te vidim.“

„Pa je l' nisi mogla... da se otkotrljaš u stranu ili nešto?“

„Gledaću da to uvežbam za sledeći put.“

Džez se osvrnula i potom progovorila malo tiše. „Šta to tako jezivo smrdi?“

„Krv, možda? Smrt? Ovo je bolnica.“

Nabravši nos, odmahнула je glavom. „Sredstvo za dezinfekciju, pre će biti.“

„Zamoliću ih da ne čiste.“

„Ne trudi se. Ne nameravam da se zadržavam. Jesi li gotova?“

„Mislim da moraju da mi urade još nekoliko ponižavajućih stvari.“

Džez se malko namrštila. „Stvar je u tome da sam... pomalo u žurbi.“

„O.“

„Možeš li da hodaš?“

„Koliko daleko?“

„Nepropisno sam se parkirala, odmah tu ispred ulaza.“

„U Čelsiju? Jesi li ti normalna? Ima pauk da te odnese!“

„Neće ako požuriš.“

Kad smo posle nekoliko minuta trepćući izbile na dnevno svetlo, Džezin prastari lendrover je nekim čudom još bio tamo gde ga je ostavila. Dok sam se s mukom pentrala na suvozačko sedište, Džez je sklonila dozvolu za parkiranje za invalide podmetnutu ispod vetrobranskog stakla i smestila se za volan. „Za koga je to?“

„Za Margo.“

„Ko je Margo?“

„Stara vajmarka.“

„Imaš dozvolu za parkiranje za invalide na ime psa?“

„Ima iščašenje kuka. To ume da bude veoma ozbiljno.“

„Ali ona nije u kolima.“

„Mogla je da bude“, ona će defanzivno.

Džez je vozila ogromni lendrover kao da je tenk, jureći kroz žuto svetlo na raskrscima i pritiskajući sirenu u nizi gled nasumičnim intervalima. Posvuda oko nas videla sam vozače i pešake kako se poput uplašanih zečeva sklanjaju s

puta. Pomislila sam načas da je zamolim da svratimo do mog stana da uzmem neke stvari, ali onda sam se setila da je moja spavaća soba doslovno raznesena eksplozijom, te da moja odeća po svoj prilici više nije za nošenje – to jest, ako je od nje uopšte *išta* ostalo. Zahvaljujući veoma promišljenom vatrogascu, imala sam kod sebe kaput, telefon i torbicu – i to je, otprilike, bilo to, ako se izuzme ono što sam u trenutku eksplozije imala na sebi.

Na kraju smo, pošto se Džez sva uzvrpoljila, morale da se iskrademo iz urgentnog centra a da nisam uzela ni otpusnu listu. „Šta ako mi još treba lečenje?“, bunila sam se penjući se u kola.

„Ujutru nam svakako dolazi veterinar, pa može on da te pogleda“, odvrtila je Džez.

„Ma super. Dobiću lekove namenjene psima.“

„U stvari, on je specijalista za preživare.“

„A preživari mu dođu...?“

„Krave.“

„Divota.“

„Najjače tablete protiv bolova na našem tržištu“, Džez će s osmehom. „Govorim na osnovu ličnog iskustva.“

Kad smo se našle na auto-putu, Džez je upalila radio i zatvorila sam oči. Noć je bila baš duga. Sem ratobornog pijanca u krevetu preko puta mog, negde na levoj strani nalazilo se malo dete koje nije prestajalo da plače, a odmah do mene zbunjena starija žena koja je neprestano pomerala zavesu i tražila vode. „Izvinite, ličim li vam ja na medicinsku sestru?“, rekla sam naposletku, podigavši zavijenu ruku.

Stara žena je trepnula nekoliko puta i onda klimnula glavom.

„Zapravo, ja sam informatičar“, rekla sam. Starica je i dalje molećivo zurila u mene. „Obično nas ne smatraju brižnima“, promrmljala sam istežući vrat ne bih li negde ugledala sestru. Međutim, osoblje beše tajanstveno iščezlo i na odeljenju je, za promenu, vladala sablasna tišina. Naposljetku sam se nekako skotrljala s kreveta i odšepala do umivaonika u suprotnom uglu, gde sam napunila plastičnu čašu koju sam pronašla u kredencu. Vratila sam se i oprezno je stavila starici u ruke, pošto sam joj prvo razdvojila otečene zglavke, posle čega se zagledala u čašu kao da pojma nema šta je to i čemu služi. „Voda“, objasnila sam. „Tražili ste.“ Stara žena je na trenutak zagledala čašu, a onda mi ju je vratila i na delić sekunde mi je došlo da je polijem onom vodom. Ali onda sam samo spustila čašu na stočić i odvukla se natrag u krevet, navukavši zavesu do samog kraja.

Sada sam dremala uz *Emisiju o baštovanstvu* na Radiju 4 i sanjala bolničke krevete odeljene zavesama, razgoropađene pijance i vodnjikave staračke oči, što se sve nekako izmešalo sa džinovskim puževima golaćima i krompirovom zlaticom. Nešto kasnije sam se probudila i videla da se lendrover drmusa pentrajući se uz prilaz do *Kučecjeg kutka*. Trljajući lice, polako sam se uspravila na sedištu, a Džez mi se osmehnula.

„Taman sam počela da se pitam da nisi možda u nesvesti.“

„E baš ti hvala na brizi.“

„Kako si?“

Iskreno, smatrala sam da je verovatno trebalo da ostanem u bolnici. Ali saosećanje nije bilo Džezina jača strana. „Bila sam i bolje“, odvrtila sam.

„Ma daj“, rekla je, pa zaustavila kola pred kućom i isključila motor. „Trebalo ti samo dobar doručak. Spremiću ti specijalitet kuće.“

Ispostavilo se da su specijalitet kuće dva pržena jaja spuštena na ono što se nađe u frižideru, a u ovom slučaju je to bio čili s mesom. Dok je Džez poslovala pržeći jaja i podgrevajući čili, ja sam cunjala po kuhinji velike farmerske kuće. Bila je taman toliko neorganizovana da bude prijatna, s utonulim tamnoplavim kaučem, masivnim drvenim stolom okruženim rasparenim stolicama, zidnom policom punom starih kuvara iskrzanih korica i ogromnom plutanom tablom prepunom fotografija, starih računa, sertifikata s izložbi pasa, božićnih čestitki i pozivnica za davno prošle žurke. Šporet je bio prastari tamnozeleni „rejbern“, koji je Džez čim smo stigle podložila ugljem iz potamnele bakarne kofe, posle čega je već za nekoliko minuta u prostoriji bilo iznenađujuće toplo. Dok su se jaja pržila, Džez je zagrejala mleko i pripremila smrtonosno jaku kafu u francuskoj presi. Kad sam utonula natrag u kauč sa šoljom iz koje se pušilo, zaključila sam da je mama možda ipak bila u pravu. Nekoliko dana na selu je možda baš ono što mi je potrebno.

A onda sam začula lupkanje malenih kandži po linoleumu. O. Taman kad je sve počelo da mi izgleda bolje, pomislih čežnjivo. U kuhinju se ugegao debeli bigl boje kafe, zastavši pored šporeta da pozdravi Džez.

„Hej. Pitala sam se gde si“, rekla je sagnuvši se da s miloštom potapše psa po glavi. „Šta je bilo, što nisi prišla da se upoznaš s gošćom?“ Bigl je prišao i onjušio mi cipele, a onda se zagledao naviše u mene. Nisam stručnjak, ali bila bih se zaklela da se pas mršti.

„To je Pegi. Bojim se da sediš na njenom mestu“, rekla je Džez.

„Izvini, Pegi.“ Iz čiste učtivosti, pružila sam ruku i ovlaš potapšala kerušu po glavi, što je, činilo se, jedva otrpela. Štaviše, izgledalo je da je gotovo ustuknula od mog dodira.

„Sem što se u stvari *ne* izvinjavam“, izgovorila sam kao bajagi šapatom. „Pošto su kauči za *ljude*.“

Džez se nasmejala. „Ne brini. Pegi je moj jedini kućni pas. A ionako je sada predebela da se popne na kauč.“

„Ti kanda ne veruješ u kućeće dijete.“

„Malko je trudna“, objasnila je Džez. „U januaru treba da se oštene.“

„O. Čoveče. Izvinjavam se, Pegi, nisam shvatila. E pa, čestitam.“

„Desilo se slučajno, u stvari. Nisam čak ni sigurna s kim se parila.“

Pogledala sam u kerušu, koja se svom težinom sručila na bok i sada je lizala svoje obešene bradavice. „Bila si malčice droljasta kuca, jelda, Peg?“

„Veterinar misli da će biti veliko leglo. Imaću mnogo sreće ako uspem sve da ih udomim“, rekla je Džez. „A neće biti čistokrvni, tako da ću praktično morati da ih *poklanjam*. Ti ne bi uzela jednog slatkog avlijanera, je li? Ili tri?“

„Ne, hvala. Mada se načelno svom snagom zalažem za mešovite brakove.“

„Ko je pominjao brak?“, odvrtila je Džez, široko se osmehnuvši. „Ovo je bilo kresanje na brzaka iza šupe.“ Stavila je na sto dva tanjira puna hrane i na jedvite jade sam ustala s kauča i sela na stolicu podozrivo odmeravajući mućkalicu pred sobom. Džez je preko čilija i jaja stavila salsu, ribani sir, kiselu pavlaku i nešto što je podsećalo na alevu papriku; rezultat je podsećao na sliku Džeksona Poloka.

„Ovaj... kako tačno zoveš ovo jelo?“, upitala sam s oklevanjem, uzimajući viljušku.

„Jaja a la *Kućeći kutak*“, odvrtila je već žvaćući. „A ako ih ti nećeš, Pegi hoće.“

Treće poglavlje

Ostatak dana sam prespavala, da bih uveče nakratko ustala zarad tanjira supe od šargarepe i vruće kupke, i potom se odvukla natrag u mekani krevet u Džezinoj gostinskoj sobi. Kad sam se sutradan ujutru konačno probudila, činilo mi se kao da sam se oprala u mašini, na programu za veoma zaprljan veš: da sam čista, ali sva izudarana. Ležala sam u krevetu dok se sunce probijalo kroz izbledele žute zavese i redom isprobavala ekstremitete. Grudni koš me je boleo, ali činilo se da mi ruke, noge i prsti dobro funkcionišu, a da je razorna glavobolja, koja me je mučila tokom najvećeg dela jučerašnjeg dana, srećom popustila. Može biti da sam naposletku ipak imala sreće.

Ustala sam i obazrivo navukla donji deo trenerke i flanelsku košulju, zaključivši kako će mi vrlo brzo trebati pre-svlaka. Upitala sam se gde je najbliži *H&M*. Nekoliko sati vožnje daleko, ako me pamćenje dobro služi. Džez je živela u okolini Kros Botomlija, sela na rubu Dartmura. Najbliži grad je Plimut, četrdesetak minuta vožnje odatle, a znala sam da Džez ne odlazi tamo ako baš ne mora, više voli da

se snađe s onim što može da nabavi u selu. Kros Botomli je jedno od onih mesta u kojima je jedina novinarica ujedno i pošta, perionica veša i berbernica. Selo se diči i crkvom, pabom, malom ali srazmerno dobro snabdevenom prodavnicom prehrambenih proizvoda i gvožđarom. Sem toga nema bogzna čime da se pohvali. S izuzetkom krajolika. Koji se u turističkim brošurama često opisuje kao „surov“, ali po lošem vremenu je naprosto beznadežna pustoš.

Kad sam sišla, zatekla sam Pegi izvaljenu na kauču u kuhinji, otečenih bradavica obešenih preko ivice. *Predebela, malo morgen*, pomislila sam i napravila mentalnu zabeležku da ustajem ranije, da bih prvo zaposela kauč. U kuhinji nije bilo nikog sem bigla, mada je kafetijera bila puna sveže sku-vane kafe, a iz dvorišta su dopirali glasovi. Nasula sam sebi jednu šolju, pojela parče tosta s maslacem, a onda odlučila da pozovem Šan i javim joj da sam živa. Javila se takoreći istog časa.

„Pobogu, *gde si?*“, upitala je ljutito. „Sinoć sam te pozvala najmanje pedeset puta! Oven je iz čistog inata doslovno *odbijao* da kaki. Na kraju sam praktično morala da ga klistiram.“ Pogledala sam svoje propuštene pozive i videla da je među njima sigurno nekoliko desetina njenih. Šan je, inače, samohrana majka divnog trogodišnjeg klinca po imenu Oven. Presladak je, ali kad hoće, ume da bude pravi mali đavo. Ona ga obožava, ali ponekad su poput starog bračnog para; moja glavna uloga, kao njegove jedine krsne kume, jeste da je u takvim trenucima smirim razgovorom.

„Izvini“, rekla sam. Kad sam joj ispričala o eksploziji gasa, nije mogla da poveruje.

„Budi bog s nama. Mislila sam da su eksplozije gasa ur-bani mit.“

„Ovaj... uistinu nisu. Imam i modrice da to dokažem.“

„Sigurna si da to nije bio teroristički napad? London je u stanju povišene uzbune, ono... godinama.“ Šan ima suviše bujnu maštu, verovatno podstaknutu igranjem *Kralja lavova* doslovno satima, i davno je prošla fazu kad bi meni već postalo smrtno dosadno da puzim po podu i glumim Simbu.

„Nije bio teroristički napad. Kog đavola bi iko napao Nanhed? Nikad niko nije čuo za njega“, odvrtila sam.

„U pravu si. Valjda čak ni ISIS nema šta da prigovori redovnicama“, priznala je.* „Ipak, šteta. Mogle smo da na račun toga pokrenemo sopstvenu kampanju u društvenim medijima.“

„Ali ne želim nikakvu kampanju u društvenim medijima.“

„Mogla bi da ti donese bogatog dečka. Možda čak manekena koji radi za *Kalvina Klajna*.“

„Neću bogatog dečka. I neću manekena koji radi za *Kalvina Klajna*“, odvrtila sam.

„Jesi li blesava? Zašto nećeš?“ Šan je u suštini odustala od traženja partnera za sebe, barem kratkoročno; istini za volju, premda je kukala kako sama-samcata podiže Ovena, mislila sam da nije spremna da deli njegovo detinjstvo ni sa kim. Ali još je gajila velike nade za mene. Kad smo se prošlog leta obe navukle na *Ostrvo ljubavi*, odmah se prijavila za narednu sezonu – upotrebivši moje podatke, ali me je podmladila za pet godina. Prijava joj je bila odbijena brzinom svetlosti. Navodno, čak ni mnogo mlađa nisam bila dovoljno privlačna, mršava ni praznoglava da se baškarim pored bazena okružena mišićavim frizerima iz Esekse.

* Nanhed (*Nunhead*), predgrađe londonske opštine Sadark, po legendi je dobio ime po nekadašnjem pabu zvanom *Redovničina glava* (*The Nun's Head*); lokalno predanje kaže da se to ime odnosi na odrubljivanje glave redovnici za vreme tzv. tjudorske sekularizacije u 16. veku. (Prim. prev.)

„Okej, možda bogati dečko ne bi bio višak“, napravila sam ustupak. „Ali ne ako moram da delim svoj život sa stotinama hiljada pratilaca na *Instagramu*.“

„Pa dobro. Ionako ti to ne bi išlo. A i veštačke trepavice bi na tebi izgledale poput paukovih nogu“, priznala je.

„Hvala. Zapamtiću to.“

„Pa, koliko planiraš da ostaneš tu?“

„Uz malo sreće, samo nekoliko dana. Dok mi stan ne bude ponovo useljiv. Sigurna sam da se vlasnik zgrade već preganja s onima iz osiguranja.“

„Znači... nekoliko godina.“

„Jezik pregrizla. Nadam se da neće toliko trajati.“

„Zna li tvoja sestra da mržiš pse?“

„Ovaj... još joj nisam rekla.“

„Kladim se da psi znaju. Životinje umeju da budu vrlo intuitivne.“

„Pa, ne bi se reklo da su baš ljudi za mnom.“

„Čudna mi čuda. Ipak, možda boravak tu doprinese da promeniš mišljenje.“

Pogledala sam u Pegi, koja je s entuzijazmom lovca na tartufe gurala nos u svoje intimne delove.

„Teško.“

Tačno je. Stvarno ne volim pse. Što nisam često javno priznavala. Među Britancima, to je kao da kažeš da ne voliš čokoladu. Ili sunce. Ili mir u svetu. Indirektno, krivila sam majku. Kad sam imala šest godina, nedugo pošto je šutnula mog oca bila je kratko vreme u braku s niskim, ćelavim tipom iz Midlandsa po imenu Rasel, za koga se udala posle tri dana poznanstva. Hamlet bi se zgrozio. Znam da ja jesam, mada se ona u to vreme pretvarala da ne primećuje.

Rasel je posedovao firmu koja je trgovala opremom za kupatila, što je značilo da je, u suštini, bio glorifikovani vodoinstalater, premda je moja majka vodila računa da u društvu govori o njemu kao o *preduzetniku*. Takođe je posedovao dva seksualno poremećena mopsa – Kornišona i Feferona, koji su naskakali na sve što je mirovalo duže od tri sekunde, uključujući i mene.

Nisam imala prethodnog iskustva sa psima i bila sam prilično ravnodušna prema njima. Naravno, čitala sam o njima u knjigama, videla sam ih na televiziji, čak sam i imala nekoliko plišanih, koji su dušu dali za grljenje, ali u mojoj šestogodišnjoj glavi bili su više mit nego stvarnost – nešto poput zmajeva i jednoroga. Niko od naših komšija i mojih školskih drugova, niti iko iz naše šire porodice nije imao psa. Kada bismo na ulici prošli pored nekog ko je vodio psa na povocu, majka je odbijala da stane i grubo me je povlačila u stranu dok ne prođu. A svaki pokušaj rasprave o nabavci kućnog ljubimca bio je prekinut po kratkom postupku.

Stoga sam ostala pomalo zatečena kad su Rasel i njegovi psi došli da žive s nama. Rasel je takođe već bio u braku, ali za razliku od moje majke nije imao dece. Umesto toga je imao Kornišona i Feferona. Nimalo iznenađujuće, dobio je puno starateljstvo nad njima; njegova bivša žena je, kako smo čuli, dobila džakuzi, a on kućice. Kad god je parkirao svoj beli kombi ispred našeg stana, videla sam ih naslonjene prednjim šapama na instrument-tablu, nalik na prevelike ukrase za kola, buljavih tamnih očiju, malih ružičastih jezika kako lepršaju na vetru. Bili su zdepasti, crni i ličili su na dva burenceta, zato što im je uporno davao previše hrane, i doslovno je morao da ih unosi u kombi i iznosi iz njega.

Bili su mi zanimljivi otprilike na jedan nanosekund. Pokušala sam da se igram s njima, ali nisu pokazivali nikakvo

interesovanje za loptu, užad ili igračke koje skiče, niti za makar malo spretnosti. Glavni hobiji, kako se činilo, bili su im jelo, kijanje, grcanje i spavanje. Rasel je bio njihovo božanstvo, a u retkim prilikama kad ih je ostavljao, na njihovim zgužvanim malim licima ocrtavala se prestravljenost. Zebnjivo bi se vrteli ukруг, od čega bi im ponekad pripala muka. Često je morao da popusti i povede ih sa sobom, i onda bi ih izlazeći iz kuće poneo poput ragbiste, jednog pod jednom, drugog pod drugom rukom.

Prvih nekoliko nedelja sam ih tolerisala, sve dok mi se njihovo gotovo neprestano kijanje, kao i izluđujuće grebucanje kandžama po linoleumu, otiranje čekinjastog krzna o moje listove i užegli zadah nisu zgadili. Neobjašnjivo, ali Rasel ih je obožavao. Nakratko je i moja majka postala opsednuta psima, mada ja, doduše, mislim da se zapravo zaljubila u sve gluposti koje mogu da im se kupe. Tako je prošla kroz fazu kupovine komične pseće modne odeće i pribora (kariranih jakni, ogrlica sa cirkonima, krznenih navlaka za šape), da i ne govorim o kućnim potrepštinama sa slikama mopsa (šoljama, jastučićima, kuhinjskim krpama). Takođe, podsticala me je da se zbližim sa svojom novom polubračom, i pored toga što su bili astmatični i nisu bili nikakvi drugari za igru. Čak je pokušala da me ubedi da ih pustim da spavaju na mom krevetu, što sam glatko odbila, uz izgovor da hrču.

Nisam ih, međutim, istinski mrzela – to jest, sve dok nisu sažvakali ruke i noge lutaka iz moje kolekcije. Posle nekoliko meseci završila sam s prožvakanom zbirkom kvadriplegičnih Barbika i bezglavih Kenova. Majka nije pokazivala nimalo razumevanja. „Još možeš da se igraš njima, mila“, ponavljala je kad god sam joj se žalila. „Upotrebi maštu: zamisli da još imaju ruke i noge.“ Te večeri sam ukrala njen omiljeni

džemper od kašmira i prostrla ga u njihovu korpu; do jutra su izgrizli dobar deo rukava. *Još možeš da ga nosiš*, pomislila sam zadovoljno. *Zamisli da još ima rukave.*

Bila je toliko besna da nije mogla da govori, ali volim da mislim kako je ovaj mali čin prkosa predstavljao početak kraja za Rasela i njegovo četvoronožno potomstvo. Ne znam kako, ali uzdrmao je naše domaćinstvo. Nedugo posle toga, naime, čula sam kroz vrata spavaće sobe kako majka besni na Rasela zato što nije počistio za njima, a u roku od mesec dana izbacila je iz bračne postelje i njega i njegove pse. Bili su to prvi i poslednji ljubimci u našoj kući.

Završivši razgovor sa Šan, shvatila sam da moram da pro-nađem Džez, pa sam navukla kaput i neke stare gumene čizme, i izašla. U dvorištu je bilo tiho, mada je lendrover još bio tu, a pored njega je sada bio parkiran i stari tamnoplavi volvo karavan. Pozvala sam Džez, ali nije bilo odgovora, pa sam zavirila u najbližu pomoćnu zgradu, prostran, moderan ambar od talasastog lima.

Unutra sam ugledala goli betonski pod, nekoliko boksova s pregradama od betonskih blokova i pet ili šest velikih metalnih kaveza pored zida. Nedaleko od boksova, rebrasto crno crevo s komplikovanom mlaznicom u obliku pištolja visilo je s kuke slično smrtonosnoj anakondi. U podu ispod njega nalazilo se više kružnih metalnih odvoda. Prišla sam zmijolikoj skalameriji, koja je, izgleda, bila neka vrsta moćne naprave za održavanje kućeće higijene, i nisam odolela da ne skinem mlaznicu s kuke. Zaista je podsećala na polua-utomatsko oružje, i naciľjala sam u obliźnji zid. Izleteo je snaźan mlaz vode, a mlaznica mi se otela iz ruku i uvijajući se u spiralu ustremila na mene polivajući me ledenom vodom.

Izašla sam iz ambara sva pokisla i uputila se na drugu stranu dvorišta, prema štenarama. Nalazile su se u dugačkom niskom bungalovu, svaka sa zasebnim ulaznim vratima sa četvrtastim staklenim oknom. Zavirila sam kroz prvo prozorče i ugledala minijaturni krevet, sve sa baldahinom u karnerima bledunjave nijanse svetloplave. Na pločici na zidu pisalo je KUČEĆI KUTAK, KRALJEVSKI APARTMAN, i zagrcnula sam se od smeha. Pod oko kreveta bio je zastrt jarkozelenom veštačkom travom, a otvor sa plastičnim kapkom na suprotnom zidu vodio je napolje, u ograđeni obor. Zavirivala sam naokolo, ali činilo se da je apartman prazan. Možda ovih dana nema dovoljno korgija.* Pritisnula sam kvaku; nije bilo zaključano i ušla sam. Apartman je, možda, bio kraljevski, ali ipak je vonjao na mokru pseću dlaku. Opipala sam dušek i odahnula zaključivši da je posredi običan tvrđi sunder u plastičnoj navlaci. Možda Džez ipak nije sasvim šenula.

Izašla sam i vratila se preko dvorišta, pa otišla do pomoćne zgrade koja se nalazila iza one prve, i koraknula kroz široka, otvorena vrata. Pod je bio prekriven slamom, a prostorija prepuna psećih sprava za igru u jarkim bojama. Tu su bili platneni tunel, stepenice za pentranje, klackalica, dugačka drvena daska i sva sila loptica u različitim veličinama, sve u primarnim bojama. Nisu li psi navodno slepi za boje? U jednom uglu stajao je pravougaoni plastični džakuzi, a u drugom džinovski metalni točak za trčanje. *Daj, molim te*, pomislila sam prilazeći mu. Bio je viši od mene, postavljen na ogromno trouglasto metalno postolje i nalik na masivni industrijski ventilator bez elise. S unutrašnje strane bio je

* Aluzija na „kraljevski apartman“, kraljica Elizabeta II je 1944, za svoj osamnaesti rođendan, dobila svog prvog korgija, čiji potomci su bili s njom sve do 2018. godine. (Prim. prev.)

obložen debelom crnom gumom. Začkiljila sam se u malenu plastičnu pločicu zašrafljenu za postolje: Pažnja! Nije pogodno za krupne rase teže od 70 kg! Koji to džinovski psi mutanti imaju više od sedamdeset kila?, upitala sam se.

Spadam li u krupnu rasu? Valjda ne. Stoga sam s oklevanjem podigla stopalo na crnu gumu i ušla u točak. Činilo se da izdržava moju težinu, a guma je bila pomalo elastična pod nogama. Uхватила sam se jednom rukom za središnju osovinu postolja i napravila jedan probni korak. Točak se lako pokrenuo poda mnom i poletela sam napred. Povratila sam ravnotežu i napravila još nekoliko koraka, dok mi se točak glatko pomerao pod nogama. Opustila sam se i počela da hodam normalnim tempom, zaključivši kako je zapravo vrlo prijatno; gotovo sam zavidela hrčcima. Kako sam koračala, brzina okretanja točka se ravnomerno povećavala i ubrzo sam bila prisiljena da ubrzam korak. Nevolja je bila u tome što nisam znala kako da prestanem sem da skočim – što mi se nikako nije mililo dok je to čudo u pokretu. Zagledala sam naokolo u potrazi za nekakvom kočnicom, ali ništa slično se nije videlo, a što sam brže hodala, to se točak brže okretao. Vrlo brzo sam morala da pređem u neku vrstu sporog trka, s rukama ispruženim ispred sebe ne bih li zadržala ravnotežu. Taman sam počela da razmišljam o tome da se bacim u stranu i iskočim, kad sam se najednom spotakla i izgubila oslonac, noge su mi poletele unazad, a ruke se naslonile na gumu ispred mene. Točak je nastavio da se okreće, a ja sam se upirala rukama i nogama, celo telo mi se zakrenulo i visila sam naglavce. Vrisnula sam, ruke su mi popustile; sledećeg trenutka sam se preturila i pala na pod, gadno udarivši glavom o ivicu točka.

Dok sam ležala, s licem na podu, u glavi su mi odzvanjale reči lekara specijaliste: *Nema kontaktnih sportova, nema*

teškog fizičkog rada, nema nikakvih aktivnosti koje bi vas izložile opasnosti da padnete. Pored mene se veselo okretao prazan točak. Lagano sam se okrenula na bok i zastenjala. Sprava za mučenje, ništa drugo. A ja glupača što sam se uopšte popela na tu skalameriju. Dodirnula sam uvo, koje me je đavolski peklo, i osetila nešto mokro. *Ups.*

„Stvar je u tome da nije predviđen za dvonošce“, rekao je muški glas iza mene. Okrenula sam glavu i ugledala visokog tamnokosog muškarca od trideset i nešto godina, u izbledelim farmerkama, kariranoj košulji i bordo štepovanom prsluku, ruku skrštenih na grudima, kako stoji na pragu. Na licu mu se ogledala blaga veselost, ali ton mu je bio pomalo snishodljiv. Čak i tako postrance videla sam da je privlačan na onaj pomalo grub način: talasasta kosa, snažna vilica na kojoj se nazirala senka brade, lepe podlaktice. Ni slučajno savršen, ali sasvim sigurno ono što bi Šan nazvala *slatkišem*.

„Trebaju ti četiri noge“, nastavio je. „U suprotnom je centrifugalna sila sklona da radi protiv tebe.“

Smeteno sam ustala otresajući s odeće vlati sena i okrnula pogledom prste, na kojima su se videle dve sićušne kapi krvi s uva. „U gimnaziji nikad nisam imala peticu iz fizike“, odvrtila sam stisnuvši šaku u pesnicu da se ne vidi krv. Slatkiš mi je prišao, s rancem prebačenim preko jednog ramena.

„Po svoj prilici ni građansko vaspitanje ti nije bilo jača strana“, rekao je. „Ili si naprosto bežala sa časova zdravog razuma?“

Opa. Lik je praktično zračio prezrenjem. Jogunasto sam podigla bradu. „Nisam imala pojma da to nije namenjeno ljudima“, odvrtila sam pomalo defanzivno.

„Stvarno?“, primetio je. „Jesi li i njih nameravala da isprobaš?“ Klimnuo je glavom u pravcu niza džinovskih plastičnih obruča nabačenih na izdignuta drvena postolja. Uputila sam mu svoj najhladniji osmeh.